

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן הרב יוסף חיים זי"ע בראשות כב' מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

אורי וישעי הגיליון התורני

כניסת שבת: 16:10

יציאת השבת: 17:15 לדעת ר"ת: 17:48

בתם פז – גיאוריקס צ' הפרשה

עטרת פז

סעודה רביעית

כתוב בספרים הקדושים שהשליש סעודות של שבת הם כנגד שלשת אבות, וסעודת מלוה מלכה היא כנגד דוד המלך ע"ה, ולמה זכה דוד להיות רגל רביעי לכסא הכבוד, מפני שכשברח מאבשלום בדרך קילל אותו שמעי בן גרא קללה נמרצת, ואבישי בן צרויה רצה להרוג את שמעי, ודוד לא נתן לו ואמר שה' אמר לו לקלל וזה הכל מן השמים, לכן זכה להיות רגל רביעי למרכבה, ובדרך כלל בכל השלש סעודות בשבת יושבים בצורה מכובדת ויפה, אך בסעודת מלוה מלכה יש אנשים שמזולזלים בה, וידוע פסקו של מרן בשלחנו הטהור (סי' ש) "לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת אפילו אין צריך לכזית אחד".

והנה כתוב בתהלים (לט, יג) כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי, "כי גר" גימטרייה רגל, "אנכי" גימטרייה כסא, והרמז שדוד מתלונן על שאני רגל רביעי ולמה לא יושבים בסעודה שלי ככל אבותי כמו כל סעודות שבת שהם מכוונים כנגד האבות.

הודאה – יהודה

על כן קראה שמו יהודה ותעמוד מלדת (כט, לה) ושואלים הרי הודאה זה דבר טוב, ובפסוק משמע שבגלל שנתנה הודאה לה' הפסיקה ללדת? ומתרצים שכל אחד צריך להודות על העבר ולהתפלל על העתיד ולכן כששואלים לאיש מה שלומך עונה ב"ה וירחם ה', אבל לאה הודתה רק על העבר ולא ביקשה על העתיד, בגלל זה ותעמוד מלדת.

Fok - Fol

ותאמר אסף אלוקים את חרפתי ותקרא את שמו יוסף (ל, כג) רש"י ז"ל מביא שבמדרש אגדה כתוב שהחרפה היא שכל זמן שאין לאשה בן אין לה במי לתלות סרחונה משיש לה בן תולה בו, וכששואל בעלה מי שבר כלי זה עונה לו בנד, מי אכל תאנים אלו בנד. שואל הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל וכי רק בגלל דבר קטן זה היתה צריכה רחל הצדקנית אחת מהאמהות להוליד את יוסף הצדיק אחד משבטי יה, אלא שרחל בודאי נתנה הודאה לה' ע"ז שזכתה ליוסף הצדיק אחד משבטי יה, אלא שהודתה לה' על כל פרט ופרט מקטן ועד גדול, ואפילו על הפרט הקטן הזה של שבירת כלי לא שכחה מלהודות לה'.

"מעשה אבות סימן לבנים" ולא רק סימן אלא גם יצירה בעבור הבנים.

רגילים אנו ללמוד את חלומי של יעקב כסיפור סתם כפי שמלמדים בגן או בבית ספר. אולם נראה שחלום זה הוא בגדר לימוד בעבורנו על הנהגת אדם בעולמו.

המפרשים כותבים ש"סולם" הוא בגימטרייה "ממון" והסולם בא ללמדנו שאף על פי שהוא מוצב ארצה ע"י המעשים הטובים בממון יכול האדם להגיע ל"ראשו ניצב בשמים". גם המלאכים העולים ויורדים מסמלים לנו את המצוות והמעשים הטובים שעושה האדם בעולם הזה שעל ידם נבראים מלאכים הממליצים עליו והם המלאכים שעולים לשמים בסולם. לעומת זאת ע"י עבירות וחטאים נבראים מלאכי החבלה שהם יורדים ופורעים לאדם את עונשו.

על האמור לעיל יש להוסיף שהגימטרייה של סולם עולה גם ל"קול" – "ממון" – "צום". שלשת הדברים הנ"ל הם התפקידים של האדם בעולם הזה: ממון – לגמול בו צדקה, גמילות חסדים. קול – הוא קול התורה וקול התפילה שהוא במקום עבודת בית המקדש שלדאבוננו נחרב. צום – הוא בבחינת להמעט בהנאות העולם הזה ולדבוק בעניינים רוחניים.

שלשת עניינים אלו פוגשים אנו אצל יעקב אבינו: תפילה (קול) – "ויפגע במקום ההוא" אין פגיעה אלא תפילה מלמד שתיקן תפילת ערבית. מלבד זאת יעקב גם מרים לקב"ה אבן מצבה שהיא בבחינת קרבן. "ממון" – וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. זה המעשר על הממון שהבטיח לו הקב"ה. "צום" – יעקב אבינו אינו מבקש מהקב"ה דברי מותרות אלא "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש".

אם האדם יפנים את שלשת הדברים הללו אל לבו, יזכה ל"ראשו מגיע השמימה" ובזכות זה יזכה לברכות שה' הבטיח ליעקב "ונברכו בכך כל משפחות האדמה וברעך..."

(יישר כח לכותב הרה"ג ר' שמעון פריי שליט"א)

ד"ר לע"נ הגה"צ רבי שמעון גבאי בן רחל, הגה"ק רבי נסים פרי בן סוליקה זצ"ל

לע"נ ר' מרדכי ניזרי בן סוליקה ז"ל

העלון נתרם על ידי משפחת ניזרי הי"ו להצלחת כלל ישראל והצלחת חילי צה"ל ביבשה באויר ובים, אכ"י.

הליכות מלכי

נושא: וידוי ונפילת אפיים

קומי אודי - סיפור לשבת

לרב רבנן, מרן ראש ישיבת פורת יוסף, חכם עזרא עטיה זצ"ל, היתה יכולת בלתי רגילה לצפות דברים מראש. בגלל ההיכרות הקרובה שלו עם כל תלמיד הוא היה מסוגל להוכיח לתלמיד מה שנראה בעיניו כהזדמנות מפתה מחוץ לישיבה שאינו כפי שהוא נראה. הודות לגישתו המיוחדת כלפי ההורים רבים מן הלומדים בישיבה ניצלו והמשיכו את לימודם. אחד מהתלמידים סיפר: "כאשר מלאו לי עשרים שנה, רצה אבי שאעזוב את הלימודים בישיבה ואצא להרויח לפרנסתי ולסייע גם בכלכלת הבית. רצוני היה להמשיך וללמוד אולם בבית לחצו עלי. סיפרתי על כך לראש הישיבה והוא שוחח על כך ארוכות עם אבי ואמר לו: "אם בנך ימשיך ללמוד עוד שלוש שנים אני מבטיח לך למצוא בשבילו משרה בישיבה לאחר מכן". כל אותו זמן המתין אבי בדריכות וכעבור חמש שנים התחלתי ללמד ב"פורת יוסף". וכיום תלמיד זה הינו ר"מ חשוב בישיבה.

חכם יעקב דוויק סיפר על גישתו של חכם עזרא לתלמידים ואמר כי באחת הפעמים בא לבקרו ושמע אותו שהוא מדבר עם תלמיד צעיר ואומר לו: "בני! בני! חזור לכיתתך, תהיה תלמיד טוב, ויום אחד תהיה אדם גדול, למד היטב, הקשב למורה שלך..." חכם דוויק התפעל כיצד ראש הישיבה בכבודו ובעצמו מתחנן ומבקש מתלמיד צעיר להתנהג כראוי. מאוחר יותר שאל אותו מדוע הוא מפציר בתלמיד זמן כה רב? השיבו "המורה": "אם הוא יעזוב את הישיבה הוא עלול חלילה להתקלקל, וגם צאצאיו אחריו יאבדו. לעומת זאת אם הוא ישאר בישיבה הוא יינצל והדורות אחריו ימשיכו גם כן בדרך הישרה". ראש הישיבה לא ראה כל פחיתות של כבוד במעשהו והוא חשב אך ורק על התועלת הצפויה לתלמידו ובאמת הסיפורים הרבים מעידים כיצד נלחם על הישארותו של כל אחד ואחד בישיבה. בכל מלחמה כזו שבה ניצח הוא תרם לשינוי פניו של עם ישראל בדורנו אנו, זכותו תגן עלינו.

(מתוך הספר "המורה")

א] מיד לאחר החזרה צריך לומר וידוי וי"ג מדות ונפילת אפיים, וגם מי שנאנס ומתפלל יחיד בביתו, צריך לומר וידוי ויאמר י"ג מדות בניגון כקורא בתורה, אפילו במקום שאינו קבוע לתפלה ואין שם ספר תורה, ואפילו שלא בשעה שהציבור מתפלל. ונהדין כן גם בימי שני וחמישי, שיש לומר נפילת אפיים אחר החזרה, ורק אחר כך לומר אל מלך וכו'. ובכל וידוי שאומרים צריך לומר בתחילתו אנא ה' אורי וכו'. ואין נשים צריכות לומר וידוי ונפילת אפיים, שאינן חייבות אלא בברכות השחר, ברכות התורה, ותפלת שמונה עשרה. ומכל מקום אם הנשים רוצות להחמיר על עצמן ולומר וידוי, רשאות לומר הודוי, ותאמרנה את הי"ג מדות בניגון כקורא בתורה.

ב] כשאומר ויקרא בשם ה', יפסיק בין בשם לה'. וכן צריך להטעים את הפסק שבין ה' ה', כי יש טעם פסק בטעמי המקרא בין שם ה' הראשון לבין שם ה' השני, וכן צריך לנהוג. וכשאומר ויעבור ישחה מעט, ויזקוף בויקרא, ויחזור וישחה קצת כשאומר ה' ה'.
ג] כשאומר נפילת אפיים [לדוד אליך ה' נפשי אשא וגו'] צריך לשבת.

ד] המנהג פשוט אצל הספרדים ועדות המזרח לומר המזמור לדוד אליך ה' נפשי אשא, ואבינו מלכנו, מבלי ליפול על פניהם כלל, מפני שעל פי דברי הזוהר הקדוש הנופל על פניו ואינו מכויין לבו כראוי כשאומר המזמור הנ"ל, עלול ח"ו להסתלק מן העולם בקיצור ימים ושנים, ולכן נהגו להמנע מנפילת אפיים, אלא אומרים אותו כדרך הקורא מזמור תהלים בלבד.

מעלת נפילת אפיים

אמרו חז"ל על הפסוק לדוד אליך ה' נפשי אשא - נוטריקון: **א**כילה, **ש**תיה, **א**שה. רוצה לומר שאין אדם חוטא אלא בשלשה דברים אלו ואנחנו באים לתקן עוונותינו ועוונות אבותינו באמירת מזמור זה. והיצר-הרע אינו מניח לנו. אדם הראשון פגם באכילה שאכל מעץ הדעת. נח פגם בשתיה, שנאמר: "וישת מן היין וישכר". ובני ישראל חטאו עם בנות מואב. וזה שאומרת הנשמה ליצר-הרע הפרד נ"א מעלי בשעת נפילת אפיים כי אני רוצה לתקן את שלש העבירות שנעשו ע"י אכילה שתיה ואשה הרמוזים במלת אש"א. נמצא שנפילת אפיים מסוגלת לתקן את מה שקלקלנו, ולכן יזהר האדם שלא למהר במזמור זה, ולא לדלג, ולא להבליע אותיות, ויסתכל בסדור, וזה סגולה נפלאה לכפרת עוונות. ושמעתי מפי חכם וצדיק אחד שבנפילת אפיים יש כח לכפר אפילו על נדנדוד עבירה חס-ושלום, ויזהר לומר מלה במלה ולאט-לאט, ולחשוב על מה שמוציא מפיו. ועוד, אמירת נפילת-אפיים שומר ומציל את האדם מעניני צניעות וכדומה שלא ישל בהם, כמו שמצינו בצדיקים גדולים שבא לידם עניני צניעות וניצלו מהם.

ברכת מזל טוב מעומקא דלבא לידידינו הנכבד והנערץ הרה"ג ר' שמעון פריי שליט"א לרגל נישואי בתו הכלה המהוללה עב"ג אלחנן למשפחת לנגנר הי"ו, בורא עולם בקנין השלם זה הבניין!